

Niedersächsische
Landeswahlleiterin

Tschechisch

Informace
předsedy zemského volebního výboru Dolního Saska

Základní rysy
dolnosaského systému voleb do komunální správy

Základní rysy dolnosaského systému voleb do komunální správy

V Dolním Sasku se každých pět let volí nositelé mandátů pro více než dva tisíce obecních zastupitelstev (regionální sněmy, okresní sněmy, městské rady, obecní rady, obecní rady střediskových obcí, rady městských obvodů a místní rady). Ve městech s pravomocí okresu se volí jen městská rada. U obcí s místními zastupitelstvími nebo se zastupitelstvími městských obvodů se dodatečně určují členové místních zastupitelství nebo zastupitelství městských obvodů. V jednotlivých komunálních správách jsou voliči současně vyzváni k přímé volbě placených funkcionářů, zemských radních, starostek a starostů.

V obcích, které jsou podřízené okresům, mohou být občané vyzváni k hlasování až v pěti různých volbách:

- V členských obcích střediskových obcí k volbě zástupců okresu, rady střediskové obce, volbě obecní rady, a také k volbě starostů nebo starostek střediskových obcí a zemských radních;
- Ve sjednocených obcích k volbě zástupců okresu, obecní rady a k volbě starostů a zemských radních, případně k volbě do místní rady.

Kdo smí volit?

K volbě oprávnění (tzv. aktivní volební právo) jsou Němci nebo státní příslušníci jiného členského státu Evropské Unie, pokud v den voleb dovršili 16. rok věku, a

- mají ke dni konání voleb minimálně tři měsíce bydliště v příslušné volební oblasti, ve kterém chtějí volit (např. v okresu pro volbu okresního sněmu),
- nejsou na základě rozhodnutí občanského anebo trestního soudu zbaveni volebního práva,
- jsou zapsáni v seznamu voličů nebo mají volební průkaz.

Seznamy oprávněných voličů vedou obce (střediskové obce). Do seznamu voličů jsou oprávnění voliči zpravidla zapsáni automaticky. To však jen tehdy, pokud se (včas) přihlásili ve své obci!

Kdo může být volen?

Komunální zastupitelství

Zvolen (tzv. pasivní volební právo) může být ten, kdo v den voleb

- dovršil 18. rok věku,
- má minimálně šest měsíců bydliště ve volební oblasti (např. v obci pro volbu obecní rady) své bydliště a
- je Němec anebo má státní příslušnost jiného členského státu Evropské Unie a
- není na základě rozhodnutí občanského anebo trestního soudu zbaven pasivního volebního práva.

Přímé volby

Úředníkem nebo úřednici hlavní centrální spravy je volitelný ten, kdo v den voleb

- dovršil 23. ale ještě nepřekročil 67. rok věku,
- má německou státní příslušnost anebo má nebo státní příslušnost jiného členského státu Evropské Unie,
- není na základě rozhodnutí občanského anebo trestního soudu zbaven práva být volen a skýtá záruku, že se bude vždy zasazovat za zájmy demokratického základního řádu ve smyslu ústavy.

Předpoklady volitelnosti tady nevyžadují, aby uchazeči měli své bydliště ve volební oblasti, ve které kandidují.

Kdo může předkládat návrhy kandidátů?

Návrhy kandidátů mohou podávat politické strany, skupiny osob oprávněných volit (skupiny voličů) a jednotlivci. Pokud jde o vytyčení cílů skupiny voličů, její organizační formu, její velikost atd. neobsahují volebně-právní ustanovení žádné požadavky. Jako skupiny voličů proto mohou vystupovat a předkládat volební návrhy kandidátů pro komunální volby také volná sdružení oprávněných voličů.

Jak se lze dostat na volební listinu kandidátů?

Ten, kdo splňuje předpoklady volitelnosti,

- se může dát nominovat jako kandidátka/kandidát na seznamu (= volebním návrhu) kandidátů některé politické strany, je-li členem politické strany nebo je-li bezpartijní
- může společně s dalšími občany, kteří sledují stejné anebo podobné zájmy, vytvořit skupinu voličů a předložit s těmito občany společnou listinu kandidátů, anebo
- může nastoupit k volbám jako jednotlivá samostatná uchazečka/jednotlivý samostatný uchazeč.

Ustavení kandidátek/kandidátů a jejich pořadí na volebním návrhu kandidátů politické strany anebo člensky organizované voličské skupiny (= straně podobná struktura se stanovami a programem) se musí uskutečnit tajným odhlasováním na schůzi členů anebo delegátů politické strany anebo skupiny voličů.

Tajného hlasování se smějí zúčastnit pouze Němci a občané Unie, kteří jsou členy strany anebo člensky organizované skupiny voličů. Tajné hlasování je platné jen tehdy, zúčastní-li se ho minimálně tři osoby s právem volit.

K založení skupiny voličů stačí zpravidla tři osoby, které jsou oprávněny volit. Nominace kandidátek/kandidátů na volebním návrhu člensky neorganizované skupiny voličů musí proběhnout na shromáždění příznivců skupiny voličů, kteří jsou oprávněni volit. Pro svolání takového shromáždění není třeba dodržet žádné zvláštní formální náležitosti. Všem příznivcům voličské skupiny, kteří jsou oprávněni volit, však musí být umožněna účast na tomto shromáždění. I zde platí, že určení kandidátek/kandidátů na volebním návrhu se musí uskutečnit tajným hlasováním.

Ten, kdo chce k volbám nastoupit jako samostatná uchazečka/samostatný uchazeč, se může navrhnout sám.

Strany, skupiny voličů a samostatné uchazečky/samostatní uchazeči mohou své volební návrhy kandidátů předložit jen tehdy, podpoří-li je určitý počet oprávněných voličů příslušné volební oblasti (vysvětlení v odstavci "Jak se volí" na této stránce) podpisem na úředním formuláři. Této povinnosti je zbaven pouze ten, kdo už působí v zastoupení v volební oblasti (např. v obecní radě), anebo je členem Německého spolkového sněmu (Deutscher Bundestag) anebo Dolnosaského zemského sněmu (Niedersächsischer Landtag). Úřední formuláře pro podpůrné podpisy vydávají předsedové volebních výborů příslušné volební oblasti. Ti také podávají další informace, např. o počtu nutných podpůrných podpisů.

Pro kandidaturu na volebním návrhu kandidátů pro volbu úředníka nebo úřednice hlavní centralní správy platí odpovídajícím způsobem předchozí pravidla.

Jak se volí?

Voličky a voliči obdrží po jednom hlasovacím lístku pro každou volbu, které se zúčastní (např. jeden hlasovací lístek pro volbu okresního sněmu a jeden pro volbu členů obecní rady ve své obci, případně také po jednom hlasovacím lístku pro volbu úředníka nebo úřednice hlavní centralní správy pro kraj a pro obecní správu).

Pro volby zastupitelstev (např. okresního sněmu, obecní rady) platí trojhlasné volební právo s možností kumulace a panašování. Voličky a voliči mohou, na rozdíl od voleb do spolkového anebo zemského sněmu, udělat na každém hlasovacím lístku tři křížky. Mohou všechny tři hlasy dát případně pouze jednomu volebnímu návrhu jako celku (celková listina), anebo jen jedné uchazečce / jednomu uchazeči na volebním návrhu kandidátů (kumulace). Hlasy však lze také rozdělit mezi několik celkových listin a/nebo mezi několik uchazeček / uchazečů jednoho volebního návrhu anebo různých volebních návrhů kandidátů (panašování).

Volební systém předpokládá, že na hlasovacím lístku jsou uvedeni všechny uchazečky / všichni uchazeči. Vzhledem k tomu, že by jedna jediná listina s kandidátkami / kandidáty pro celou volební oblast (např. obec, okres) obsahovala příliš velké množství uchazeček a uchazečů, dělí se volební území na jednotlivé přibližně stejně velké volební oblasti se vždy různými listinami kandidátů.

Pokud se volí starostka/starosta anebo zemská/zemský radní v jedné volební oblasti, uskuteční se volby podle zásad většinového volby. Pro každou z těchto přímých voleb mají voličky a voliči jen jeden hlas, který mohou dát jedné uchazečce / jednomu uchazeči, a to označením křížkem na hlasovacím lístku.

Jak se počítají hlasy?

Komunální zastupitelstva

Mandáty pro komunální zastupitelstva se udělují v souladu se zásadami poměrné volby, která je spojená s volbou osoby.

Pro rozdělení míst se používá tzv. poměrná metoda, nazvaná podle Angličana Thomase Hare a německého profesora matematiky Horsta Niemeyera. Přitom se poměr hlasů přenáší proporcionalně na poměr míst. K tomu se celkový počet míst, která se mají v jednom zastupitelském orgánu obsadit, vynásobí počtem hlasů odevzdaných pro jeden volební návrh a výsledek se vydělí celkovým počtem všech odevzdaných hlasů. Tento výsledek poskytne proporcionalní čísla. Každý nositel / kandidát volebního návrhu obdrží nejprve tolik celých míst, kolik mu patří podle proporcionalního čísla. Zbývající místa potom obdrží strany anebo skupiny voličů s nejvyššími číselnými zlomky. V rámci volebních návrhů stran a skupin voličů je získají jednotliví uchazeči částečně podle zásad voleb osob (pořadí podle počtu osobně získaných hlasů), částečně podle zásad volby jednotné kandidátní listiny (pořadí podle volebního návrhu kandidátů). Pro účast v komunálních volbách neexistuje minimální nutný počet hlasů ("Sperrklausel – omezující doložka").

Přímé volby

Přímé volby starostek/starostů a zemských radních probíhají podle zásad většinové volby. Zvolený je ten, kdo obdržel více než polovinu platných hlasů nebo obdržel jako uchazeč jediného přípustěného volebního návrhu kandidátů více hlasů ANO (pro) než hlasů NE (proti).

Pokud se ve volbách ucházelo více kandidátek nebo kandidátů, ale nikdo nezískal nutný počet hlasů, uskuteční se v následující neděli po volbách rozhodující kolo voleb mezi dvěma uchazeči s nejvyšším počtem hlasů.

Při stejném počtu hlasů se rozhoduje losováním o tom, kdo se zúčastní rozhodujícího kola voleb.

Kde se volí?

Pro odevzdávání hlasů se vytvářejí volební obvody. Malé obce (do maximálně 2.500 obyvatel a obyvatelů) tvoří jeden volební obvod, větší obce jsou rozděleny do několika volebních obvodů. Obce určí počet volebních obvodů a také volební místnost pro každý volební obvod.

Ten, kdo je zapsán ve volebním seznamu, obdrží automaticky oznámení o volbách. Na tomto oznámení je uvedeno, ve které volební místnosti mohou voličky/voliči uplatnit jejich volební právo. Ten, kdo je zaneprázdněn a nemůže se osobně dostavit do volební místnosti anebo není bez vlastního zavinění zapsán v seznamu voličů, může požádat o volební lístek a uplatnit své volební právo formou listovní volby.

Kdo provádí volby?

Příprava a provádění komunálních voleb spadají v první řadě do oblasti pravomoci obcí, jejichž volební úřady musí splnit nejdůležitější jednotlivé organizační úkoly. Patří k nim například:

- vypracování a vedení volebních seznamů,
- obeznámení oprávněných voličů s jejich volebním právem,
- vydávání volebních lístků a podkladů pro listovní volbu,
- určení a zařizení volebních místností (volebních prostor)
- povolání členů volebního předsednictva a jejich školení,
- obstarání hlasovacích lístků,
- sestavení volebních výsledků z jednotlivých volebních obvodů,
- uschování volebních podkladů a materiálů.

Důležitá opatření a rozhodnutí však nemusejí učinit správní úřady, ale nezávislé volební orgány. Patří k nim předsedkyně a předsedové volebních výborů v okresech, obcích a střediskových obcích, volební výbory, které se musí vytvořit pro každou volební oblast (např. okres, obec) a volební předsednictva, které musí být svolány v den voleb.

Úkolem volebních výborů je především kontrola a připuštění podaných volebních návrhů kandidátů a určení konečného výsledku voleb.

Volební předsednictva ve volebních místnostech jednotlivých volebních obvodů zodpovídají za řádný průběh odevzdávání hlasů a za zjištění výsledků voleb.

Členové volebních výborů a volebních předsednictev jsou povoláváni z řad oprávněných voličů příslušné volební oblasti, svou činnost vykonávají v rámci čestné neplacené funkce. K převzetí takové čestné je zavázán každý oprávněný volič. V celé spolkové zemi Niedersachsen je pro komunální volby zapotřebí zhruba 75.000 osob, které svůj úřad budou zastávat v rámci čestné funkce.